

Що таке НЕцукровий діабет, та чим він відрізняється від цукрового?

Нецукровий діабет часто плутають з цукровим. Вони мають дещо схожу симптоматику на ранніх етапах, як-от надмірна спрага та часте і рясне сечовипускання. Але у випадку нецукрового діабету рівень глюкози в крові знаходиться в межах норми, і нестачі інсуліну в організмі немає.

Що таке нецукровий діабет (НД)?

Нецукровий діабет (НД) – це рідкісний розлад, що виникає внаслідок порушення секреції антидіуретичного гормону (вазопресину), в результаті резистентності нирок до його дії чи надмірного споживання рідини, та проявляється посиленою спрагою та частим і сильним виділенням сечі низької відносної щільності. Вазопресин життєво необхідний ниркам для регулювання водного балансу в організмі. Середньостатистична людина виробляє приблизно від 0,95 до 2,84 літра сечі на добу. Але у випадку пацієнта з нецукровим діабетом це значення може збільшуватися до 15-20 літрів на добу. ***Чому виникає нецукровий діабет?*** Нецукровий діабет може виникнути через будь-який стан, який впливає на процеси синтезу, транспортування та вивільнення вазопресину – гормону, який нирки використовують для регулювання і балансування кількості води та рідини в організмі. У деяких випадках нецукровий діабет може виникати при пошкодженні ділянки мозку, відповідальної за відчуття спраги, що призводить до надмірного споживання води.

Типи нецукрового діабету

Виходячи з причини, що призвела до розвитку нецукрового діабету, можна виділити 4 типи НД:

➤ Нецукровий діабет центрального походження.

Виникає внаслідок порушення синтезу вазопресину. Вазопресин виробляється в гіпоталамусі та зберігається в задній частині гіпофіза. Коли кількість рідини в організмі зменшується, гіпофіз виділяє вазопресин, який сигналізує ниркам ввімкнути режим збереження рідини, витягуючи її із сечі та повертаючи в кровообіг. Однак у випадку центрального нецукрового діабету спостерігається дефіцит вазопресину, і нирки не можуть зберегти рідину, що призводить до дисбалансу рідини в організмі. Це може статися через: будь-яке пошкодження гіпофіза або гіпоталамуса, пухлини гіпофіза, травму голови, аутоімунні стани (стан, при якому імунна система організму атакує здорові клітини) або запалення та інфекції.

➤ Нефрогенний нецукровий діабет.

У випадку нефрогенного нецукрового діабету процеси вироблення вазопресину не порушені, але нирки не мають змоги реагувати на нього. Часто цей процес спостерігається у пацієнтів з дефектами будови нирки, що

обумовлює її здатність реагувати на вазопресин. Цей дефект нирок може виникнути через дію деяких препаратів, низький рівень калію в сироватці крові, низький рівень кальцію в сироватці крові, непрохідність сечовивідних шляхів та хронічні захворювання нирок.

➤ *Дипсогенний нецукровий діабет.*

Цей тип нецукрового діабету також відомий як первинна полідипсія. Він виникає внаслідок втрати гіпоталамусом контролю механізму регуляції спраги в організмі. Порушення функції гіпоталамуса супроводжується постійним відчуттям спраги, що призводить до надмірного споживання води та, згодом, надмірного сечовипускання. Пошкодження гіпоталамуса може виникнути внаслідок травми або операції, пухлин, інфекцій, деяких лікарських препаратів тощо.

➤ *Гестаційний нецукровий діабет.*

Це тимчасовий рідкісний розлад, який виникає під час вагітності. Причиною такого стану є те, що плацента матері виробляє надмірну кількість ферменту, який розщеплює або інактивує вазопресин. Жінки, які виношують близнюків або трійню, більш схильні до розвитку гестаційного нецукрового діабету, оскільки у них більша площа плацентарної тканини.

Симптоми Нецукрового діабету

Загальні ознаки та симптоми нецукрового діабету:

- ❖ Надмірна спрага навіть після частого вживання рідини (полідипсія);
- ❖ Надмірне сечовипускання (поліурія);
- ❖ Надмірне сечовипускання вночі (ніктурія);
- ❖ Низька щільність сечі;
- ❖ Пацієнт швидко входить в стан зневоднення;
- ❖ Часті епізоди раптового зниження артеріального тиску при переході із горизонтального положення у вертикальне (ортостатична гіпотензія).

У маленьких дітей та немовлят до вищеперерахованих симптомів додається:

- ❖ Дратівливість
- ❖ Млявість
- ❖ Нудота та блювота
- ❖ Закрепи
- ❖ Лихоманка
- ❖ Часте нічне нетримання сечі
- ❖ Затримка росту
- ❖ Фізична і розумова відсталість в запущених і нелікованих випадках

Статистика: Нецукровий діабет є доволі рідкісним захворюванням. Частота його виникнення становить приблизно один випадок на 25 000 осіб у всьому світі.

Ускладнення нецукрового діабету

Нецукровий діабет у разі неадекватного його лікування може призвести до наступних ускладнень:

- Зневоднення;
- Серцево-судинні симптоми, викликані електролітним дисбалансом;
- Сухість шкіри та сухість слизових оболонок;
- Сплутаність свідомості, судоми та зміни свідомості;
- Ортостатична гіпотензія;
- У дуже рідкісних випадках НД може призвести до порушення свідомості та коми

Чим відрізняється нецукровий діабет від цукрового діабету?

Через схожість у назвах обох станів, нецукровий діабет часто помилково приймають за цукровий діабет – поширене порушення обміну речовин, що характеризується підвищенням рівня цукру в крові та виникає через дефіцит гормону підшлункової залози (інсуліну) або порушення чутливості до нього (інсулінорезистентність). Поряд зі схожими назвами, у цих двох захворювань провідними симптомами є ***поліурія*** та ***полідипсія***. Однак механізм і причина обох розладів абсолютно різні.

Діагностика нецукрового діабету

Діагноз нецукрового діабету встановлюється після вивчення історії захворювання, фізичного огляду, наявності характерних симптомів поліурії та полідипсії, та після проведення додаткових лабораторних тестів:

Загальний аналіз сечі: у разі нецукрового діабету буде спостерігатись дуже низька щільність сечі, відсутність глюкози та ознак запалення.

Дослідження крові: необхідний для визначення рівнів натрію і кальцію в крові.

Тест водної депривації: під час цього тесту пацієнта просять не пити воду або будь-яку іншу рідину протягом декількох годин (приблизно чотири-вісім годин), а потім вимірюють кількість сечі, яку виділив пацієнт. Також можливе визначення питомої ваги та інших параметрів сечі. Паралельно у пацієнта визначають рівень вазопресину в крові.

Візуалізаційні методи: для виявлення будь-яких пошкоджень гіпоталамуса або гіпофіза, а також пухлин у мозку може бути проведена МРТ (магнітно-резонансна томографія) або КТ (комп'ютерна томографія).

Проба з вазопресином: використовується для диференційної діагностики НД центрального та ниркового генезу; наприкінці тесту з обмеженням рідини пацієнтові вводять синтетичний десмопресин з подальшим визначенням об'єму, питомої ваги та осмолярності чергових порцій сечі.

Для остаточного встановлення діагнозу НД пацієнтові проводять сумісну пробу водної депривації та стимуляції вазопресином.

Лікування нецукрового діабету

Для лікування нецукрового діабету важливо забезпечити адекватне споживання рідини та зменшення діурезу. Лікування варіюється в залежності від причини стану і тяжкості дефіциту вазопресину в організмі.

Центральний нецукровий діабет: у випадку центрального НД із залишковою активністю вазопресину ефективними можуть бути деякі препарати, такі як гідрохлортіазид. Однак у разі важкого центрального НД в якості замісної терапії використовується синтетична форма вазопресину, відома як десмопресин. Десмопресин може бути ін'єкційним, прийматися перорально або у вигляді назального спрею.

Нефрогенний нецукровий діабет: у більшості випадків при нефрогенній формі НД стан покращується у разі усунення причини його розвитку (відміна препаратів, що стали причиною, лікування хронічних захворювань нирок, корекція рівнів кальцію, натрію та добового діурезу).

Гестаційний нецукровий діабет: цей стан зазвичай зникає після народження дитини; однак під час вагітності лікар може призначити десмопресин, оскільки він є безпечним як для матері, так і для дитини.

Остаточного лікування **диногогенного НД** не існує. Однак смоктання льоду і цукерок може збільшити потік слини та зменшити відчуття спраги. Також поліпшити стан може призначення десмопресину в невеликих дозах перед сном, щоб зменшити частоту сечовипускання вночі.

**НЕ ЗАЙМАЙТЕСЯ САМОЛІКУВАННЯМ, ПРИ БУДЬ-ЯКИХ
ОЗНАКАХ ЗВЕРТАЙТЕСЯ ДО ЛІКАРЯ!!!**

Посилання на джерело: https://mysugar.media/aktual-no/sho-take-necukrovij-diabet-ta-chim-vin-vidriznyayet-sya-vid-cukrovogho-10320058.html?gad_source=1&gclid=Cj0KCQiApNW6BhD5ARIsACmEbkU1gle2P_rVtiDUFrQfPSSHfV0wM0MFPFSiakjtaiqbF97w9BSEelMaAqFqEALw_wcB